

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციაში და კანტორაში ყოველდღე კვირა უქმეების გარდა, დილის 9-მდე, საღამოს 5-7-მდე.

ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ. უკანასკნელზე—10 კ., სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 4 მან., 4 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ ს. ლოსაბერიძის სტამბაში, მოსკოვის ქუჩაზე) ელირება 5 მანეთი.

„საქართველოს“ კანტორისაგან
გაზეთი „საქართველო“ 1 სექტემბრიდან წლის დამლევიან ღირს 3 მ.—50 კ. მოვადგონებთ იმ ხელის მოწერით, ვისაც ხვედრი ფული არ აქვს გადახდილი გაზეთის გზავნა შეუჩერდება.

სადაც შესაფერისად ყოველგვარ ფართოფურცელს (მატერიალს) ქსოვს. კურსი წლიურია. თხოვნათა მიღება შეიძლება 20 ენკენისთვემდის სკოლის კანცელარიაში, იქვე მიიღება დაკვეთა ყოველნაირ მატერიალსა.

ვკისრულობთ
გადასამართლეთ, გავფინდეთ და ახლათ ვფინდებთ სპაქალაგო და სავაშო ქულები

ქართველ ქალთა ამხანაგობის
სახალისო სოფლაში
25 მარიაშობისთვიდან 15 ენკენისთვემდე

„კ ა ფ ე ბ ო რ დ ო“
მიხილის პროსპექტზე, № 18 და მიხილის ქუჩაზე № 1.

გადასამართლეთ
საზოგადოებრივი და საჯარო განაჩენაზე
მუშაობის სავალაქის

დოქტორი ადვოკატი
მოსე ანთიმოსის ძე
კალანდარიშვილი

გაგულაიშვილი
(სოფლისმცოდნეობა)
განაახლა ავადმყოფების მიღება დილის 9-მ საათი.

ქ. ბ. ბ. ბ.
ქ. ბ. ბ. ბ.
ქ. ბ. ბ. ბ.

ქუჩაზე-გაზეთიდან
ბალკანეთში.
რადოსლავოვი რუსეთის შესახებ.

ხელმოწერილია. მთავარსარდალად დანიშნულია ტახტის მემკვიდრე.
სოფიაში მოვლიან შეერთებულ ოპოზიციის პარტიების მანიფესტს, რომელიც მიმართული იქნება ხალხისადმი და რომელიც შეეხება მთავრობის თვის პოლიტიკის შეჩერებას.

სოფიიდან ცნობა, მ. ს. გომბოვი ყოფიანობს სერბების წინააღმდეგ სამხედრო მოქმედების დაწყებას.

სარწმუნო წყაროებიდან იუწყებიან, სამთა შეთანხმება საცაა ჯივის ელჩებს დაიბარებს ბულგარეთიდან.

ბერლინის პრესა ამბობს: ავსტრია-გერმანიის შტაბის ცნობები, რომ მათი შეერთებული არტილერია სმედერგის სამხრეთით, სერბების პოზიციებს ზარბაზნს უშენს და რომ ბელგრადსაც არ აკლებენ თავის წყალობას.

საერთო საერთო კავშირმა თავის რეზოლუციაში აუცილებლად აღიარა ომის მიყვანა ბოლომდე.

გოლინის გუბერნიაში გამოქვეყნდა რიცხვი 1,400 თათს კაცს აღმავტებო.

რანენბურგში ათასზე მეტი გამოქვეყნდა დააბინავეს. დანარჩენი რაზანში გაგზავნეს და მის მახლობელ სოფლებში.

ფრანგეთში მოქმედებს. საჭიროა კიდევ ერთი მილიონი დანაკლისის შესავსებად და 600.000 საკუთარი ტერიტორიის დასაცავად.

სერბიისკენ გალაშქრება.
კოვენტინიდან იუწყებიან: ბელგრადს ზარბაზნები დაუშინეს.

გერმანიის ჯარის განწარხვა.
ფრანგული გაზეთი „Journal“-ი სწერს: გერმანიის ჯარის სიმრავლე დგას კონტინენტში.

თბილისი, 10 სექტ. რვა სექტემბერს ზღვის ნაპირებზე სროლა იყო. ოლთისის მიმართულებით რუსთა მხვერავებმა მარჯვნივ გადააღეს ისმალონი ხის ტახტის რაიონიდან.

მტრის ზარბაზნი, 10 სექტ. ოფიციალურ რამდენიმე მარტოაღმანა შოლოში ყუმბარები ჩამოყარეს.

ს. ვ. ა. ლ.
რუსეთის ცხოვრებაში ერთნაირი შებრუნდი მოხდა.

მნილ მომენტის გახანგრძლივებისა და გამწვავებისათვის. ერთიც და მეორეც რუსეთისათვის ისეთ ხიფათსა ჰქმნის, რომლის უარესს თვით მოსისხლე მტერიც ვერ უსურვებდა.

გნო-ვილნოს გზაზე და როგორც ეტყობა ნაპოლეონის გეგმის განხორციელებას აპირებს, რომ ვიტრესკითა და სმოლენსკით პირდაპირ მოსკოვს მიადგეს.

სათისა და სამხედრო სანოვანის დასაშინადებად. შეიძლება ისიც, რომ ეს მოძრაობა მხოლოდ დემონსტრაცია იყოს და გერმანიებს გადაწყვეტილი ჰქონდეთ, ჩაიფრებენ თუ არა ხელში საჭირო ტერიტორიას.

და. სმოლენის რაიონში ვილნოს სამხრეთ-აღმოსავლეთით და მდ. ვავიას რაიონში, ლილის აღმოსავლეთით, ყოველგვარ ბრძოლა სდება, რაიც ბევრგან აუჩქრელ სიმძაფრეს აღწევს.

მტრის ზარბაზნი, 10 სექტ. ოფიციალურ რამდენიმე მარტოაღმანა შოლოში ყუმბარები ჩამოყარეს.

ს. ვ. ა. ლ.
რუსეთის ცხოვრებაში ერთნაირი შებრუნდი მოხდა.

მნილ მომენტის გახანგრძლივებისა და გამწვავებისათვის. ერთიც და მეორეც რუსეთისათვის ისეთ ხიფათსა ჰქმნის, რომლის უარესს თვით მოსისხლე მტერიც ვერ უსურვებდა.

მნილ მომენტის გახანგრძლივებისა და გამწვავებისათვის. ერთიც და მეორეც რუსეთისათვის ისეთ ხიფათსა ჰქმნის, რომლის უარესს თვით მოსისხლე მტერიც ვერ უსურვებდა.

საშინელი პასუხისმგებლობა მომავალ თაობათა წინაშე. ფაქტია რომ მან პირველმა მიმართა საზოგადო. ინიციატივას და საკანონმდებლო დაწესებულებათ.

ფაქტია რომ მტერთან ვასამკლავებლად მთავრობამ თავისი ძალა ვერ სცნო საკმარისად; ფაქტია რომ მან თავისი სისუსტე იწამა. იმ თავითვე მთავრობის გადადგომულმა ნაბიჯებმა დიდი პრესტიჟი შემატა საზოგადოებრივ ძალებსა და საზოგადო. ინიციატივას, რომელმაც თავისი თავი და ჯერ კიდევ გამოუცდელი ძალა განსაკუთრებულად დააფასა. ამ ამბავმა ჯერ მხოლოდ ერთად ერთი მცნება იცის, მცნება თავისი ძალის იმედისა, მაშინ, როდესაც პირველმა იგემა სიმწარე მეორე ცნებისა, თავისი ძალის უკმარისობისა. ძალა აღმართს ხნავს და რუსეთში პოლიტიკური მომენტის ლიკვიდაცია დღევანდელი მთავრობის ხარჯზე მოხდება. და დიდება ბლოკი, ბლოკი ახალი მთავრობასა და პოლიტიკურ საზოგადოებრივ პარტიებს შორის. ეს ახალი ბლოკი პირისპირ წარსდგება გარე-შე საფრთხის წინაშე და თავისი ძალას მომხდურს შეუმართავს.

„თანამედროვე აზრის“ 15 იანვარში დაბეჭდილი იყო უსუსური დიკინი ვინმე ზ. დათიაშვილისა, რომლის პროვოკატორულ შინაარსს ყურადღება არ მივაქციეთ, რადგან მეტად ბავშვურ ფანდით ჩავთვალეთ. მაგრამ მთელი ეს წერილი გადაუბეჭდა სომხურ გაზეთი „კავკასიელი სლოგოს“ და ჩვეულებრივი ჯაშუშური ადგილიც ჩაურთავს შიგა. ჩვენი პასუხი ამ ახალ პროვოკაციასზედ პასუხი იქნება ბ-ნ დათიაშვილის ბავშვურ წერილზედაც.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენ მხოლოდ თავი უნდა დავიცვათ და ამ უმეგალითო ქვეყნის კატაკლიზმის დროს თუ გადავრჩით—ენც გვეყოფა. სხვის ბუხების მოგერიება კი დათიაშვილისთანა კულა შეილებსთვის მიგვიწყდება.

პოლიტიკოსი (?) დათიაშვილი გულჩვილობას აუტარა და სანტიმენტალური გრძობებით აპირებს პოლიტიკურ საკითხების გადაწყვეტას. ერთი მიზრძანეთ, სხვას რომ თავი დავანებოთ, როგორ პასუხს ვასცემთ იმ შტრეინბერგერებს, რომელიც მშვიდი და გაჭირვებული ჩაუდგებოდა გაფიცულ მუშებს და სამუშაოს წაართმევდა?

მართალია, გაჭირვება დიდი აქვს სომხის ერსა, მაგრამ აჭარა რომ აიკლეს განა ვინმე საიდანმე დაგვეხმარა? ან რომ ამბობთ აჭარის აკლებს, წყალდი-

დობა, შიმშილი და იმის გაჭირვება წვეთია სომხის გაჭირვებასთანაო—გესმით კი რას ამბობთ, ან წარმოადგინა გაქვთ აჭარის აკლებსა და სხვა უბედურებებზე, რაც ქართველობას დაატყდა? უბედურობა სწორედ მაგაშია, რომ ქართველობა სხვის უბედურებას უმაღლადიანხავს ხოლმე ვიდრე თავისიანებისა და ამასაც ბრძოლა სჭირია.

ჩვენ არავის უკრძალავდით და არც გვშურდა კერძოდ დახმარებოდნენ სომხობას, მაგრამ ჩვენ კი არა გვშურდა: პოლიტიკურ ვაცხადდებით და ვხვალა ვაცხადებით მთავრობის დახმარების წინააღმდეგ, რადგან ეს დახმარება უკვე გამოდის ქველმოქმედების და კაცთ-მოყვარეობის ფარგლებიდან და პოლიტიკურ სფეროში გადადის. როდესაც ერთი სახელმწიფო ვერ ასდის თავის საკუთარ ქვეშევრდომთა უბედურებას, ვერ ასდის სამხედრო ხარჯებს და სხ. მაშინ ზრუნვა სამტროდ მოსულ სახელმწიფოდან გამოქვეყნებულ პოლიტიკური აქტია, და ამ აქტით იგი ხელს უწყობს სომხების მდგომარეობის გაუარესებას თვით იმ სახელმწიფოში, საიდანაც გამოდის. უნდა ბრმა იყოს ადამიანი, რომ არა ხედავდეს დამოკიდებულებას ამ ორ მოვლენათა შორის. რამდენადაც მეტ მთავრობას უწყვეს რუსეთი გამოქვეყნებებს, მით უარეს მდგომარეობაში აყენებს ოსმალეთში დარჩენილ სომხებს და მათი სისხლის აწმარებულები არ ვიცო ვინ გამოვა—დათიაშვილი, „კავკასიელი სლოგოს“ პროვოკატორები თუ სხვანი. დასასრულ დათიაშვილი დასცინის თავისი სანტიმენტალიზმით სომხის ერს. „თუ მეზობელ ხალხს, რომელიც განიცდიდა საშინელ ტრადიციას და რომელიც საქველი ამ ტრადიციას ვადურჩეს როგორც ერთი, ვერაფერს მოგეხმარებოდა მატერიალურად, ზნეობრივი მოვალეობა გვაძევს სიტყვით მაინც ვანუგეშოთ ისინი“.

ეს დაცინება მამრა არის: ისეთ ტრადიციის დროს, რომელსაც საქველი ვადურჩეს ერთი, შენ მიხვიდე და სიტყვით ანუგეშო—ეს იმას არ ნიშნავს მშვიტმა კაცმა პური გთხოვოს და შენ ლამაზი სიტყვა მიწოდო? „კავკასიელი“ ეტყობა ეს ადგილი სწორედ დაცინება მთელია და თავისებურად გადაუბეჭდა, მაგრამ სამაგიეროდ ისეთი პროვოკატორული ფრაზისათვის გაუსვია ხაზი თარგმანში, რომელმაც ერთხელ კიდევ უნდა დაინახოს დათიაშვილისთანა გულბერკვილოთ, თუ რა საშუალებით სარგებლობენ მისი პროტყვებები, ოღონდ კი ქართველობა დასამინონ და სხვისა თვალში ჩირქი მოსცხონ: „საქართველო“ უსაყვედურებს ქართველ დეპუტატებს, რომ იმათაც არ გამოითხოვეს ნახევარ მილიონი მანეთი; ალბად ოსმალეთში გაქვეყნულათვის, რადგან აქეთ გამოქვეყნებები არ არიან“. სიტყვა „ოსმალეთი“ დათიაშვილის არ უხსენებია, მაგრამ „კავკასიელი“ ჩაურთო და გააძლიერა პროვოკატორული აზრი დათიაშვილისა, რომელმაც საუბედუროდ ისიც კი არ იცის რომ ქართველი გამოქვეყნებები დღესაც ბევრი არიან და შევლა სჭირიათ.

ბოლოს დასძენს დათიაშვილი, რომ „სომხები მიხვდებიან, რომ ყველა ეს გამომდინარეობს ისეთ ჯგუფიდან, რომელსაც არაფერი საერთო არა აქვს ქართველ ხალხთან.“

ჩვენ მხოლოდ თავი უნდა დავიცვათ და ამ უმეგალითო ქვეყნის კატაკლიზმის დროს თუ გადავრჩით—ენც გვეყოფა. სხვის ბუხების მოგერიება კი დათიაშვილისთანა კულა შეილებსთვის მიგვიწყდება.

პოლიტიკოსი (?) დათიაშვილი გულჩვილობას აუტარა და სანტიმენტალური გრძობებით აპირებს პოლიტიკურ საკითხების გადაწყვეტას. ერთი მიზრძანეთ, სხვას რომ თავი დავანებოთ, როგორ პასუხს ვასცემთ იმ შტრეინბერგერებს, რომელიც მშვიდი და გაჭირვებული ჩაუდგებოდა გაფიცულ მუშებს და სამუშაოს წაართმევდა?

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

ჩვენი ნაციონალისტები ხშირად ლაპარაკობენ ქართველთა ბრძოლისა და სომხების, ებრაელების და ბერძნების შევლაზედ... საქმით კი სულ სხვას ვხედავთ გამოქვეყნულ მიმართა, სწორს პოლიტიკაში გამოხრძედილი დათიაშვილი.

მართო დღეს ვავიგეთ, დათიაშვილის გულჩვილობა, დემოკრატიისა კი რა მოგახსენიოთ.

მოქალაქე.

ახალი ამბავი

აკაკი ჩხენკელის დეპუტატი. მეფის მოადგილის თანაშემწეს გოფმისტერს პეტერსონს შემდეგი შინაარსის დეპუტატი მოუყვინძოდა სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატის აკაკი ჩხენკელისაგან: „სამწუხაროდ ჯერ კიდევ არ მიმიღია ჩემი დეპუტატის პასუხი დამწუხრათვის დახმარების აღმოჩენის შესახებ. აღმაშფოთებელი დეპუტატი მომდის სამინისტროს ელ ილორელებისაგან ვსთხოვ თქვენს ოლმარტულუბას, მოახდინოთ ფიცხელი განკარგულება“—საქმე იმაშია, რომ დამწუხრ სამინისტროსთვისაგან ბ-ნ ჩხენკელმა შინაგან საქმეთა სამინისტროს სესხად ფული სთხოვა საკვებ თანხიდან. სამინისტრო შეპირდა ფულს იმ პირობით, თუ მეფის მოადგილე კავკასიაში ამას საქმედ სცნობდა და თავისი აზრს ვაგებინებდა სამინისტროს. ბ-ნ ჩხენკელმა მაშინვე დეპუტატი სთხოვა ბ-ნ პეტერსონს პეტროგრადიდან მეფის მოადგილის ნებართვა და, როგორცა სჩანს, ჯერ კიდევ არავითარი პასუხი არ მიუღია.

სხდომის გადადება. 10 სექტემბერს უნდა შემდგარიყო ქართულ სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს სხდომა, მაგრამ რადგან საქმაო რიცხვი წევრთა არ გამოცხადდა, სხდომა გადაიდვა. ეს შესაძლებელი არ უნდა კრება სხენებული საბჭოსი.

ბავშვების თავშესაფარის დათვალიერება. 10 სექტემბერს გრაფინია ე. ი. გორონცოვა-დაშკოვისამ დათვალიერა კრწანისში გაიქცეულ სომეხთა ბავშვების თავშესაფარი, საცა თავმოყრილი 340 ბავშვი. გრაფინიას თან ახლდა ეპისკოპოსი მესროპი. გრაფინიამ დიდის ყურადღებით დათვალიერა თავშესაფარის ყველა განყოფილება და ბავშვებს ტკბილეულებით გაუმასხამდა. ბავშვებმა მიაჩთვეს გრაფინიას ყვავილები.

სომეხთა ცნობილი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე ნ. ალბანიანი მიძიმე ავად გამხდარ იტალიაში, საცა ოსმალეთიდან გამოქვეყნულ სომეხთა საქმეების გამო იყო წასული.

ვაჟა-ფშაველას ორმოცი. ქ. შ. წ.-კ. გ. საზოგადოების გამგეობის თაოსნობით ხვალ, 13 სექტემბერს, დიდუბის ეკლესიაში გადახდილ იქნება წირვა და შემდეგ პანაშვიდი ვაჟა-ფშაველას სულის მოახსენებლად.

წარმოდგენები. დღეს ქართული წარმოდგენა კაპიტრატეა სახალხო სახლში, წარმოდგენენ ჰაუტმანის პიესას „ვილჰელმ ჰენშელს“, ხოლო ხვალ საბურთალოს სახალხო აუდიტორიაში სცენის მოყვარენი წარმოადგენენ „ორ დარჩას“.

მეგობრული ვახშამი. 10 სექტემბერს მახლობელმა მეგობრებმა ვახშამი გაუმართეს გენერალ ვას. ვახაშვილს, რომელიც სხენდრო საქმეებისა გამო თბილისიდან მიდის.

ქართულ კულტურის მოყვარულთა საზოგადოების საზოგადო კრება დანიშნულია დღესათვის, საღამოს ხარულ 8 საათზე, თავდა-აზნაურთა დეპუტატთა საკრებულოში, ბელინსკის ქუჩა № 2.

განსახილველი საგნები: 1, საზოგადოების საპატრიო წევრის ვაჟა-ფშაველას ხსოვნის აღნიშვნა; 2, ახალი წევრების მიღება და სხვა მორიგი საქმეები; 3, იპ. ვართაგავას მოხსენება: ვაჟა-ფშაველას პოეზია: ა. ბუნების აღწერა, ბ. ლირიკა.

საზოგადოების წევრებს მოსაწვევი ბარათები არ დაურიდებათ. კრებაზე დასწრება ყველას შეუძლიან.

ექ. მ. კობერიძის განცხადება. ქალ გორიდან ექიმი მ. კობერიძე გეთხოვს გამოვაცხადოთ, რომ ჩვენი გაზეთის მე-77 №-ში ბ. სანგანიძის მიერ გამოქვეყნებული ექ. მის. წინამძღვრის შვილისა და კობერიძის შუა მომხდარ ინციდენტის შესახებ სწორედ არ არის გადმოცემული. ამის გარდა, განაჩენის გამოქვეყნების უფლება არ ჰქონდა ბ-ნ სანგანიძისათ.

სურსათი. 10 სექტემბერს თბილისში მოტანილი იყო: ფქვილი 10 ვაგ., ქერი 1 ვაგ., მარლი 2 ვაგ., კომპოსტო 1 ვაგ., ერბო და ყველი 197 ფუთი.

დაჭრილი და ავადმყოფი ჯარისკაცი. თბილისის ხევა და სხვა ლაზარეთში იმყოფებიან შემდეგი ქართველი ჯარისკაცი: ქოიავა ივანე ზურაბის-ძე, შეანვარადე იასონ იოსების ძე, მირინაშვილი ალექსი ივანეს ძე, ჩამბაზაშვილი ესტატე პავლეს ძე, რამიშვილი კალისტრატე ბიჭიას ძე, გამყრელიძე კალისტრატე ეფრემის ძე, ლომთაძე იროდი მისაქის ძე.

საქველმოქმედო საზოგადოების განყოფილება. ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების განყოფილება დავალებით გორში იყო წასული საზოგადოების წევრი გ. იონცაძე, რომელსაც, თუ შესაძლოდ დაინახავდა, ხსენებულ საზოგადოების განყოფილება უნდა გაეხსნა ექ-ბ-ნმა ცინცაძემ ადგილობრივი ძალეში მიიწვია სათათბიროდ, რომელზედაც ერთხმად იქნა აღიარებული საქმიანობა განყოფილების გახსნისა. განყოფილების გამგეობის წევრებად აირჩიეს შვიდი კაცი: ს. რ. მაჭავარიანი, ექიმი მ. ს. კობერიძე, შ. ზ. გოგებაშვილი, შ. გ. ჯავახიშვილი, ექიმი მ. მ. გაჩეჩილაძე, ქ-ნი ნ. ა. ლომაური და ქ-ნი მ. რ. ლვინიაშვილი; მათი კანდიდატებად—ექიმი ნ. მ. კლიმიაშვილი, ი. გ. ირემაშვილი და ბ-ნი ქ. გ. ჯავახიშვილი. იმ დღესვე იქნა არჩეული პრეზიდიუმი: თავმჯდომარედ ექიმი მ. ს. კობერიძე, მდივნად და თავმჯდომარის ამხანაგად ს. რ. მაჭავარიანი, ხაზინდარად შ. ზ. გოგებაშვილი. კრების დადგენილება საზოგადოების მთავარმა გამგეობამ გუბერნატორს წარუდგინა დასამტკიცებლად.

ხოლერა. 10 და 11 სექტემბერს ქალაქის ლაზარეთში მიიყვანეს ხოლერიანი 4 და ხოლერის ნიშნებით 2 კაცი. გარდაიცვალა ხოლერიანი 5 და გამოეწერა ლაზარეთიდან 2 კაცი. გუშინ დილით, 11 სექტემბერს, ლაზარეთში იმყოფებოდნენ ხოლერიანი 171 და ხოლერის ნიშნებით 4 კაცი. სამხედრო წოდებისანი არიან ხოლერიანთა შორის 47 და ხოლერის ნიშნებითა შორის 1 კაცი. გარდა ამისა სამხედრო ლაზარეთში იმყოფებიან ხოლერიანი 2 და ხოლერის ნიშნებით 1 კაცი.

გადამენი ხენი. 11 სექტემბერს ქალაქის თავშესაფარში იმყოფებოდნენ: ქუთაისში 36, ხუნავიანი 22, ყვავილიანი 2, შავი სახადიანი 53, საოფლიანი 25 და შუტელიანი 2 კაცი.

პროგნოზი და წყლის უწყება

დღევანდელ ნომერში ფრიად საინტერესო ცნობაა მოყვანილი იმის შესახებ, რომ „სამელიორაციო განყოფილებაში“ განიხილეს შემოტანილი კანონ-პროექტი სარწყავი წყლების მოწესრიგებაზედ. ამ კანონპროექტს, როგორც მკითხველი დაინახავს, სწორედ ისეთივე ტენდენცია აქვს, როგორცა სწვეტდა ამ ფრიად მიძიმე საკითხს ნამესტნიკის კანცელარია და კრივოშინის სამინისტრო; ე. ი. რომ კავკასიის მდინარეების მიელი წყალი განსაკუთრებით მულანის უდაბნოს მოხმარდეს და დანარჩენი მხარე კი მშრალხედ დარჩეს, როგორც არა ერთხელ აღგვინიშნავს ეს უფრო „კლდის“ ფურცლებზედ. ამ იდეას ემსახურებოდა მიწად-მოქმედების სამინისტრო, სანამესტნიკო, სამელიორაციო ყრილობა და ბიურო და წყლების ინსპექცია. ამ იდეას ხმარდებოდა არა მარტო დიდძალი სახაზინო თანხა, არამედ საერობო თანხებიც. წარმოდგენილი კანონპროექტი ანარქულია ამ უსამართლო და განსაკუთრებით პოლიტიკანობით გამოწვეული მოქმედებისა, იგი, ლიბერული გარკვევება იმ პოლიტიკისა, რომელიც სისტემატიურად აძნელებდა და აბრკოლებდა უბრალო რუის გაყვანასაც, არამც თუ სარწყავი არხისა ზემო ნაწილებში და ყველგვარ ხერხსა და სახსარს. ხმარდებოდა იმ თითქმის უნაყოფო აზრს, რომ მულანისა და სხვა უდაბნოები მოერწყათ შიდა გუბერნიებიდან მომავალ მოსახლეობის სასარგებლოდ.

ამიტომ ჩვენ სრული თანაგრძობით ვგეგმებით და მხარს უჭერთ იმ რეზოლუციას, რომელიც კრიტიკას უწყებს წარმოდგენილ კანონპროექტს და სრულიად სამართლიანად უკავშირებს მას ერობის კანონებს კავკასიაში. ერობა უნდა იყოს ერთად-ერთი გამგებელი იმ სიმდიდრისა, რომელსაც ბუნება იძლევა საერობო რაიონის ფარგლებში და წყლის მით უფრო, რომ სწორედ წყალზედ დამოკიდებული ყოველგვარი სამეურნეო კულტურის ინტენსივობა. რადგან მდინარე წყალი ბევრჯელ ორს, სამს და მეტ საერობო რაიონს ანუ ქართველთა უმეტესობას უნდა შეეძლოს მოხმარება, მაგრამ რადგან მთელი კავკასია ერთადერთი წყლის რაიონი არ არის, მაშინ უნდა იქნას მთელი კავკასია ერთადერთი წყლის რაიონი და მთელი კავკასიისა, არამედ უმეტესად საგუბერნიო ერობასაც, ვინაიდან წყალი, გზა, ტყე და სხ. ამგვარები უფრო ფართო ფარგლებში თავსდება და საერთო გამგებლობას მოითხოვს. ამას გარდა, რაკი ამიერ-კავკასიის გუბერნიები მეტად დიდ განსხვავებას წარმოადგენს როგორც ეთნოგრაფიულად ისე გეოგრაფიულად და კულტურულადაც და რადგან ამიერ-კავკასია არა ბუნებრივად განერთიანებულია დმინისტრაციული წესებით ჩრდილო-კავკასიისთან—ყოველად შეუძლებელია მთ. ქუთაისის გუბერნიის საქმიანობაზედ სრულის მიუდგომლობით და სანის ცოდნით იმსჯელოს დალისტინის მცხოვრებმა, ან თბილისის გუბერნიის ამორჩეულმა განსაჯოს ეკონომიური ბედი მთ. ბაქის მახრისა. ერობა სწორედ ეს საზოგადოებრივი დაწესებულება, რომელიც განიხილება ბიუროკრატულად და სახელმწიფოებრივ დაწესებულებათაგან თავისი ფართო ადგილობრივი კულტურულ-ეკონომიური ინტერესების დაცვით. ყოველი განსაზღვრული ერობა ემსახურება თავისი რაიონის ეკონომიურ-კულტურულ აღორძინებას მის ამ ბუნებრივ არსებას წინ არ უნდა ელოდებოდეს სახელმწიფოებრივი მოსაზრებანი, რომელთა განხორციელება ისედაც საქმაო ძალა და თანხები აქვს.

ერთიველი გადასჯის ხოლმე, უნდა შემოიღებოდა წესები წესდების ერობათა საკრებულოებში, საბრძოლველი ორგანოები, როგორც ეს არის გუბერნიისათვის, ტუბებისათვის და ყველა დარგისათვის, რასაც კი საერთო ხასიათი აქვს.

გაჭკობი უნდა ისიცა ესტყვათ, რომ სხვათა შორის სწორედ წყლის საკითხიც იმ ერთ-ერთ საკითხთაგანია, რომელიც მოითხოვს არა მარტო წვრილ საერთო ერთეულს და შემდეგ პირდაპირ მთელი კავკასიისა, არამედ უმეტესად საგუბერნიო ერობასაც, ვინაიდან წყალი, გზა, ტყე და სხ. ამგვარები უფრო ფართო ფარგლებში თავსდება და საერთო გამგებლობას მოითხოვს. ამას გარდა, რაკი ამიერ-კავკასიის გუბერნიები მეტად დიდ განსხვავებას წარმოადგენს როგორც ეთნოგრაფიულად ისე გეოგრაფიულად და კულტურულადაც და რადგან ამიერ-კავკასია არა ბუნებრივად განერთიანებულია დმინისტრაციული წესებით ჩრდილო-კავკასიისთან—ყოველად შეუძლებელია მთ. ქუთაისის გუბერნიის საქმიანობაზედ სრულის მიუდგომლობით და სანის ცოდნით იმსჯელოს დალისტინის მცხოვრებმა, ან თბილისის გუბერნიის ამორჩეულმა განსაჯოს ეკონომიური ბედი მთ. ბაქის მახრისა. ერობა სწორედ ეს საზოგადოებრივი დაწესებულება, რომელიც განიხილება ბიუროკრატულად და სახელმწიფოებრივ დაწესებულებათაგან თავისი ფართო ადგილობრივი კულტურულ-ეკონომიური ინტერესების დაცვით. ყოველი განსაზღვრული ერობა ემსახურება თავისი რაიონის ეკონომიურ-კულტურულ აღორძინებას მის ამ ბუნებრივ არსებას წინ არ უნდა ელოდებოდეს სახელმწიფოებრივი მოსაზრებანი, რომელთა განხორციელება ისედაც საქმაო ძალა და თანხები აქვს.

ეს საკითხი რასაკვირველია ცალკე წერილის სემას წარმოადგენს, მაგრამ ისე მჭიდროდ არის დაკავშირებული წამოყენებულ საკითხთან—სარწყავი წყლის კანონებთან, რომ შეუძლებელი იყო გაკვიროთ მაინც არ მოგვეხსენებინა.

დასასრულ უნდა ესტყვათ, რომ ქართველი თავდა-აზნაურობა, რომელიც ერთგვარ საერობო ფუნქციებსაც ასრულებს თბილისისა და ქუთაისის გუბერნიისა და ერობაზედაც ლაპარაკობს ხოლმე, ვალდებულა თავისი შესწორება შეიტანოს წყალთა უწყების კანონპროექტში. ეს შესწორება სწორედ იმ გვარი უნდა იყოს, რომ წყალი საგუბერნიო ერობათა განკარგულებაში მოექცეს. ჩვენი აზრით, საადგილმამული კომისიამ, რომელიც ნახევრად საერობო ორგანო თავდა-აზნაურობისა, სხვა დაწესებულებათა და ორგანოთა შემწეობით უნდა დაწერილებით განიხილოს აღნიშნული კანონპროექტი და თავდა-აზნაურობას მოახსენოს, თუ რა გვარად არის უმჯობესი ამ საკითხის გამოსარჩეობა.

ეს იმდენად მნიშვნელოვანი საკითხია, რომ მის მიუფრთხილებს შეიძლება ფრიად სამწუხარო ამბები მოჰყვეს, რომელთა გამოსწორება გვიანდა იქნება, თუ წყალთა უწყების კანონპროექტები დაკანონდა. სთვნილვ გვმთხრობს და ვიფიხილოთ.

რ ა ს ტ მ ე ?

სომეხთა საქველმოქმედო საზოგადოების თავმჯდომარემ ს. არტუროვმა დელიკანდინ ქალაქთა კავშირის ბიუროს შემდეგი დეპუტა გამოუგზავნა: „ორი ათასამდე გამოქვეყნულმა მოიყარა თავი. ებიდემა მძვინვარებს. მრავალი იხოცება. ხელახლად გთხოვთ სწრაფად მოგვაშველოთ ფელდშერები, სათნო დები დღეინფექტიორები, 5 ათასი საცვალი... სომხის ქალებს ნუ გამოუგზავნი!“

ამ ფრიად საგულსხმიერო დეპუტას „კავკასია“ მკირე შეკითხვა გაუქმეთა: „რატომ? მართლაც და რატომ სომხის ქალები არ უნდა გაიგზავნონ? რაა ამის მიზეზი? ნუ თუ სომხის ქალები ნაკლებ მუშაობას იჩენენ? ან იქნებ სანდონი არ არიან? ანდა შეიძლება ვიფიქროთ ისიც, რომ სომხის საზოგადოება თავის ქალებს უფროთხოვდებდა, რომ ებიდემის მსხვერპლი არ შეიქნენო. მაგრამ ეს რაღაც დაუჯერებელი იქნება, ვინაიდან სხვა ეროვნებათა ასულნი სომხის ქალებზე არაფრით არიან ნაკლებნი. ასე თუ ისე, დეპუტის ბუნდოვანი მითხრობება საქოქმენო მდგომარეობაში აყენებს ადამიანს და უნებურად „კავკასთან“ ერთად კითხულობს: მართლაც და „რატომ“?

ქართული.

შრანგი კვლევისა და რეი

სხვა ევროპულ სახელმწიფოთა შორის საფრანგეთის რესპუბლიკა ყველაზე უფრო ცხარე გრძობებით ეძლეოდა გერმანიის საწინააღმდეგო დიპლომატიურ პროპაგანდას. გერმანიისთან ახლო მომავალში ომის აუცილებლობას ცხადად ჰგონობდა პარიზის საზოგადოების მოწინავე ნაწილი და ისიც გათვალისწინებული ჰქონდათ ფრანგ მოაზროვნეთ, თუ რა მწვავე ხასიათი და საფრანგეთის არსებობისთვის რა გადაწყვეტი მიიღვენოდა ექვნიოდა მომავალ ომს: იმ საკითხს, თუ რა როლად უნდა მომხადებულყო, ომიანობის დროს რა ზომებისთვის უნდა მიემართა საფრანგეთის ხალხს, — ამ საკითხს ეხება სხვათა შორის გამოჩენილი ფრანგი მეცნიერი პინოტელუზი. მისი უკანასკნელი ნაშრომი „La vie nouvelle“, — განსაკუთრებით ნაწარმოების მე-XXVI თავი; „Faut il humaniser la guerre?“ იმდენად დამახასიათებელია ელანდელ ფრანგ დიპლომატთა ფსიხოლოგიისა და მათ სახელმწიფოებრივ ვითარებისა, რომ ჩვენ საქართველომ და დღევანდელი გვეთარგმნა და მით გავგვეცნო ჩვენი მიზნებისათვის ბ-ნი ტულუზის სწავლა: „რა როლად შეგვიძლია ჩვენი თავის დაცვა-უნებაზე? მომავლისათვის, მე სრული იმედი მაქვს რომ ლოლიკა და გონიერება ამბარავებს და ევროპის ყველა ერთერთიანდება, სწორედ ისე როგორც ხდა საფრანგეთის სხვადასხვა ტომის ოთიანება. როდესაც ინტერესი მრავალ და მთლიანობის საგრძობლად კმა ყოველ კერძო ერთეულისათვის, შესძლებს მოაწყოს საყოველთაო უება — ეს ნამდვილი მიზნები მომავლანობისათვის და მოაწყოს რიგისა შორისო დავის გადაწყვეტა საფრანგეთის სამართლის საშუალებით როგორც მაგ. სწავებენ ესლა კერძოთა დავის ყოველ მიხედულ მხარე-ოველ სამართლის მიხედვით. ეს ოსდება რაც უნდა უხეში კოლექტივი პოლიტიკა იქნეს საქართველომ წესრიგისათვის. ამას გვიკარნახებს მიუცილებელი ვალდებულება, რომელიც გამოიხატება შემდეგში: დაახლოვება როგორც ხალხთა შორის, ისე ერთაშორისაც, ხელის შეწყობა ერთი საყოველთაო კულტურის ყველა განვითარებისათვის, რომ ურთიერთი უკეთ გავიგოთ და უკეთ დავაფასოთ, მაგრამ რა უნდა ექნათ აწმყოსათვის? მშობიარობათა რიცხვის შემცირებისა გამო ჩვენ ყოველ წლიურად უფრო და უფრო ვჭევივით სამხედრო ნიადაგზე, მართალია, იგივე ეწვია პროსიასაც, მაგრამ ისეთი შეგვიანებით, რომ უკანასკნელი შედარებით სრულებით არ დაზიანდება. მეორეს მხრივ შეუძლებელია ფიქრიც კი მაზე, რომ ხელოვნურად გაგამრავლოთ მშობიარობათა რიცხვი, რომელიც ასე მჭიდროთა დაკავშირებული თვით ჩვენს აწინდელ ცივილიზაციასთან. რამდენიმე წლების შემდეგ, თუ სათანადო მდგომარეობა არ შეიცვალა, რიცხვით ჩვენ იმდენად დაჭევივით ვიქნებით, რომ ბრძოლა აწინდელ სამხედრო პირობებში ჩვენთვის სრულებით ხელ საყრელი არ იქნება. მაშ მოკავშირეთა ძეგნა? რასაკვირველია, მოკავშირენი ჩვენთვის ერთგვარი გარანტიაა, მაგრამ არა ბეჭითი იმედი. ერთად ერთი კავშირი, რომელიც შეიძლება ჩვენი უზრუნველ ყოველ გერმანიის მხრივ, ეს იქნება კავშირი თვით გერმანიასთან. მაგრამ ეს განა ჩვენთვის უბრძოლველად დამარცხება არაა?

და ნაჯობნიც ორივენი იგებენ მორალ ღირებულებას: თავმოყვარობის (პატიოსნების) ხელშეუხებლობას (Le point d'honneur); მაშინ, როდესაც ომში მოგებულის მხარეზე მოგების ნივთიერიცა და ზნეობრივი ღირებულებაც. სუსტი მოწინააღმდეგე მით უფრო ბრძოლავდება ომში, რაც უფრო მეტი შეზღუდვები არსებობს ბრძოლაში საწინააღმდეგოდ: სუსტი მოწინააღმდეგის ამგვარი შეზღუდვების წყალობით ხელთ ეცლება უკანასკნელი საშუალება თავის დასაცავად. დააკვირდით, ბატონებო, თუ რა ხდება კერძო პირთა შორის. სუსტი ადამიანი — ხშირად დედა-კაცი — თავს იცავს მითი, რომ დედა საზოგადოებრივ შეთანხმების (conventions sociales) გარეშე, აძლიერებს თავის ძალას იარაღით, რომელსაც ხმარობს კანონიერ ბრძოლის გარეშე, როდესაც იძულებულია შეებრძოლოს რაიმე კანონის მიერ უსურადღებოდ დატოვებულ მახინჯს. საზოგადოებრივი აზრი სრულებით ამართლებს მის მოქმედებას. ომშიაც არა ერთხელ ჰქონია ადგილი ანალოგიურ მოვლენას: ესპანეთი უნდა უმადლოდეს თავის ხსნას ნაპოლეონისეულ შეგვისაგან ისეთ ხერხს, როგორიცაა გეროლა (puerillas), ეს უკანასკნელი კი საერთაშორისო შეთანხმების გარეშეა. არც ინგლისს, არც შვეიცარიულ შტატებს არ მოსვლიათ თავში პროტესტი განეცხადებიათ აკრძალულ სასროლ მანქანათა (projectiles) და მხარხობელა გაზის ხმარების წინააღმდეგ. წარმოიდგინეთ, ადამიანს ყოველთვის შეუძლია დასძლიოს ძალიან გაბედული მოწინააღმდეგეც კი თუ გარჩევა არ ექმნება ბრძოლის საშუალებათა სიფაქიზესა და კანონიერებაში. რას არ შესძლებს ერთი ყოფნა-არყოფნის საბედისწერო საკითხით განაწარები, თუ ის უარს პყოფს ყოველგვარ შეთანხმებას, (intentions) და მოსთხოვს მეცნიერებას, ყოველგვარ დამაკვეველ ტენიკას ბრძოლის უსაშინელეს იარაღებსა შემოსულ მტერთა საწინააღმდეგოდ, უკანასკნელთა სიცოცხლის მოსაპოვად, მათი სურათის გასანადგურებლად და მათი სანიტარული მდგომარეობის დასაცარისებლად? ამგვარი საშუალებათა წყალობით გაოგებს ერთ დროს პრაგმისიელებმა იმპერიალისტები“. შემდეგ ავტორი მოუწოდებს ყველას დასტოვონ ტრადიციული შეხედულება ბრძოლის საშუალებათა გარჩევაში: თუ სხვა ერები არ იქნებიან მზად ამგვარი ბრძოლის შემთხვევისათვის, ეს მხოლოდ მათი ბრალი იქნება. დასასრულ XXVII თავში: Je revise militaire des femmes, ავტორი იძლევა რჩევას, რათა ქალებიც გაეყვანონ სამხედრო მოქმედებაში გასაწვრთნელად და მათი აქტიური მოქმედებით დაიხმარონ საბედისწერო ომის შედეგის გადაწყვეტაში.

ხელის მომწერთა საყურადღებოდ

გზავნა მოესკოვა

ამა წლის 15 ენკენისთვიდან გაზეთის „საქართველოს“ კანტორა უმორჩილებს ხელის მომწერთ, უკეთუ რომელსამეს გაზეთის გზავნა შეცდომით მოესპობათ, დაუყოვნებლივ აცნობოს კანტორას და გამოუგზავნოს კვიტანცია.

პირველ ენკენისთვიდან გაზეთი ღირს 3 მ. 50 კ. ერთის თვით 90 კაპ. მისამართი: Тифლისь, Московская 4, Редакция „Сакартвело“ почт. ящикъ 76.

„საქართველოს“ კანტორა.

საქართველო

წლის დასრულებულ ღირს 3 მ. 50 კ.; ერთის თვით — 90 კ. ფოსტის ადრესი: თბილისი, მოსკოვის ქუჩა, № 4. ფოსტის ყუთი 76.

სტობა რამ ზომიერება ჩვენს საზოგადო-ლო დაფასებაშუაშის შესახებ.

ვერავითარმა უბედურებამ ჩვენი საზოგადოება ვერ გამოაღვიძა: ვერც ომი-საგან გამოუწვეულმა აუნაზღაურებელმა მსხვერპლმა, ვერც შიმშილობამ, ვერც წყურვილმა, ვერც სტიქიურმა მოვლენამ, ვერც ათასგვარმა სენამ; ჩვენ აქ სახეში გვაქვს ჩვენი საზოგადო დაწესებულებანი, განსაკუთრებით ზოგიერთი მათგანი, და არა ხალხი. ხალხმა რა უნდა ჰქნას, ყოველგვარ უფლებას მოკლებულმა, ყველასაგან დაჯანბნებულმა და ათასგვარ გაჭირებისაგან ილაჯ გაწყვეტილმა.

ავილოთ ბიურო, რომელიც აირჩია ქართულმა სასოფლო სამურნეო და საქველმოქმედო საზოგადოებებმა და საადგილობრივ კომისიამ საერთო კრებაზე 22 აგვისტოს. ამ ბიუროს დავალებული ჰქონდა სათესლე და საკვები მასალა ეწვია ხალხისათვის. გავიდა სამი კვირა და რას ვხედავთ? ამ ხნის განმავლობაში მას ერთად-ერთი სხდომა ჰქონდა, რომელსაც ზოგი წევრი სრულებით არ დასწრებია, ხოლო ვინც დაესწრო იმათაც ცარიელი სიტყვების მეტი არა დაზარაჯეს რა. ერთი სიტყვით ბიუროს ჯერ არავითარი პრაქტიკული ნაბიჯი არ გადაუდგამს ხალხის ტკივილების შესამსუბუქებლად. შეიძლება საქმედ ჩითვალოს საანკეტო ფურცლების დაგზავნა სოფლებში? სანამ ბიურო ცნობებს შეკრებებს და იმის მიხედვით სურსათის შექმნას შეუდგებოდეს, მანამ ხომ დარჩა მინდვრები დაუთესავი და ხალხი ამოწყდა შიმშილით! მეორეც ის, რომ გამოგზავნიან სოფლები ცნობებს თავიანთ გაჭირების შესახებ? განა ისედაც ცხადი არ არის, რომ მთელი ქვეყანა შიმშილობს, რომ საქართველოში მთლიანობით საკვები სურსათი, რომ ხალხმა მომავალ წლამდე როგორმე თავი გაიტანოს. მასადავამ პრაქტიკულად საქმის გაკეთებას ესაუბრე უნდა შესდგომოდენ და მდგომარეობა თანდათან გამოირკვეოდა დაწვრილებით და ხალხიც, როცა გულ-შემატკივრობას დაინახავდა, ნდობით და იმედით მოეკიდებოდა ბიუროს.

გუთნაში ბევრ ადგილას ხალხი ტყის ბალახით იკვებება, — გვიამებს იქიდან ჩამოსულებმა. ეს ერთერთი სურათთაგანია ჩვენი სოფლის ცხოვრებისა. მოდი შენა და ასეთ ხალხს წერილით შეეითხე, რა გჭირდებათქო.

ჩვენ ხელთ გვაქვს ცნობები, რომ თურგის ოლქში, რკინის გზის სადგურებში, მილიონობით აწყვია სიმინდი და პატრონებმა არ იციან რა უყონ. როგორც ვიცით, იმ ადგილებში ხალხი სა-

„ნუალთა პანონი და პიოგა პაპასიანი“

სექტემბრის ცხრას მოხდა რუსეთის საიმპერატორო ტენიკურ საზოგადოების სამელიორაციო განყოფილების წევრთა კრება. კრებაზედ ინე. ნ. ს. მათვევამ მოხსენება წაკითხა: „წყლის კანონი და ერობა კავკასიაში“. მომხსენებელს გამოჰყავს შემდეგი დასკვნანი: წყლის საქმე — საერობო საქმეა, ამიტომ სასურველია წყლის კანონები შეფარდებული იყოს მომავალ ერობის დაწესებასთან; ამორჩეულთა საბჭოს ფუნქციები შეიძლება გადაეცეს საერობო დაწესებულებათ; ადმინისტრაციულ-პოლიტიკური თანამდებობანი წყალთა უწყებებისა (მერები, ჯუჯიარი და წყალთა სტაროსტები) უნდა დატოვონ იყოს ზოგიერთი ცვლილებით; ორგანიზაცია წყალთა ინსპექტორისა, როგორც სახელმწიფო შედამხედველობისა, არ უნდა იყოს შეცვლილი ერობასთან შეთანხმების დროს, წყალთა საკითხის მთლიანობის და ერთობის დასაცავად; წყალთა ფარგლი უნდა ეთანხმებოდეს ერობის ფარგლებს; ამასთან აღმოსავლეთ გუბერნიებში ერობის ერთეული უნდა

კვებდ არ ხმარობს სიმინდს, არამედ არაყის განსახსნელად — რადგანაც დღეს უკვე უკანასკნელ სიმინდიც ითავდ ფსოსს.

გუშინ პეტროგრადში თათბირი გაიხსნა გადმოხვეწილთა, ანუ უკედ ვქვათ, ომისაგან დაზარალებულთა შესახებ. შიგან საქმეთა სამინისტრომ დევეშით სთხოვა ქართველ საზოგადოებას, თქვენი წარმომადგენელი მოხრძანდეს კრებაზე: როგორც ვიცით, ასეთ წარმომადგენელად თავ. ვ. ს. მიქელაძე დანიშნეს. ეს თათბირი სომხების მეცადინეობით გაიმართა, მაგრამ ცხადზე უცხადესია, რომ მთავრობას მართო დაზარალებული სომხები არა ჰყავს მხედველობაში. საქართველო, ბატონებო, ხმის ამოღება, თორემ ისე არავინ მოგვხედავს; ყველა თავის თავზე ზრუნავს, ჩვენ ვის რატომ უნდა გავცხსნდეთ. საქართველო ბიურომ მეტი სიფხიზლე გამოიჩინოს, სიცოცხლის მეტი ნიშანწყალი და ბ-ნ გ. მიქელაძეს სათანადო ღირებულებები მიაწოდოს.

ი. ლეზანიძე.

წერილები ქართველ სამღვდლოების წირ-ვიარამზე

II

ეპარქიის ცხოვრების რევიზი.

რაც დრო გადის უფრო და უფრო საგრძობი ხდება ქართველ სამღვდლოების სულიერი დაღალბაება და გონებობის სიმიატე. რაკი ქართველებს სასულიერო სკოლებს აღარ ამთავრებინებენ და შუა გზიდან ერეკებიან, მათ გროვას ეპარქიის მთავრობა წუნს არასფერში არა სდებს, ძლიერ მალე „ცოტოდინე“ გამოცდის შემდეგ ქართველ სამღვდლოებში მესვეურთა თანამდებობაზე ამწყესებს — მღვდლებად, მასწავლებლებად. ამნაირ მოქცევით ისინი ორ დიდ კურდულს იჭერენ. ჯერ ერთი — სასულიერო სკოლებიდან გამოდევნილი აღარ ცდილობენ სხვაგან საერო სასწავლებლებში გადასვლას და იქ სწავლის განგრძობას ვაგახად ჩვენდა, და მეორედ კიდევ სასწავლებლის მთავრობაც უსაბუთოდ დასჯილ მოწაფეთა მშობლებს მალე აჩუმებს, საყვედურებს აღარ იღებს მათგან, რადგან მათ უშეიფარ შეილებს ასე ადვილად ეძლევათ ლუკმა პური. აი ამ საშუალებით დამარცხდა ქართველ მშობლების და სამღვდლოების შორსგაუშეკრეტულობა. აქ არის მხოლოდ განხორციელება ქართველების სასწავლებლებიდან გამოორეკის მიზეზებისა; აქ არის მათი სასურველი შედეგი: უღირს უშეიფარის მეთაურად დაყენება ისევე უფიციველად, მის დასაბრუნებლად, სამწყსოს ზნეობრივ-სარწმუნოების მხარეების გასათახსირებლად. ამ პოლიტიკურ კურსის კული იმაშია, რომ ამით დისაგა არა პიროვნება უსწავლევლობით, არამედ თვით ქართული სამწყსო ზნეობრივებით აღმზრდლობის მხრივ, იგი შორდება თანადროულ ცხოვრებისგან წამოყენებულ კულტურულ პირობებს და, როგორც დაჩაგრული და ბნელეთით მოცული, ხდება სხვათა პარაზიტის ხელის შემწყობად. რომ ეს ჩემი სიტყვები ფაქტებზეა დამყარებული, აქაც დავისახელებთ ორიოდეს.

თბილისის სასულიერო სასწავლებლის მესამე კლასში სწავლობდნენ პ. ც-ძე და რ. ზ-ვი. პ. დათხოვნილ სასწავლებლიდან, ერთი წლის შემდეგ დაიკვირბა მისცეს, ორი წლის შემდეგ მთავრობა და მეთხე წელზე — მღვდლობა და ისიც ძლიერ მსუქან ადგილზე. რ. ზ-მა სწავლა განაგრძო და გაათავა სემინარია. მისცეს ერთი საბრალი მრევლი და საწყალი რ — ნიადაგ პ-ნს შეპნატრიდა და იმ ფულს, რომელიც რ — ოს გაათავებამდე ბანკში კიდევ მიეგდო ამისთანა მაგალითები ჩვენში ძრიელ ბევრია და ყველა ესენი კი იძლევიან ცხოვრებაში უარყოფითი მხარეებს. პ-ნს პროტექტორებს გასავალი რო არა ჰქონდით, და მისთანები ადრეულად არ ექურთხებოდნენ ხოლმე მღვდლებად და ისიც საუკეთესო ადგილებზე, სხვებზე ეს მაგალითები წამახალისებლად აღარ იმოქმედებდა და არც რ — ნებს გულს წაუბდენდა, სემინარიის კურს დამთავრებულთავე მოყვარეობაც აღარ შეიბღალებოდა. ამას თავი გავანებოთ. კურს დამთავრებულნი მღვდროც წავაბოლიდნენ მღვდლად, თუ დარწმუნებულნი იქნებიან, რომ ცხოვრებაში ვილაცა ვიგინდარა პირი მისი უფროსი არ შეიქნება. აი კიდევ მაგალითი. თ — ს მავრის ერთ-ერთ საბოლოონი ოლქში 11 მღვდელი იყო სემე-

ნარის კურს დამთავრებული და, მაშა-სადამე, ასე თუ ისე ღვთისმეტყველების მტკიცებით, დაიცავს იქ ბლაღოჩინის თანამდებობის ადგილი და მთავრობამ იმით ბლაღოჩინს დაუყენა სამოქალაქო სასწავლებლის მოწაფე, ორიოდე წლის ნაკურთხი მღვდელი... რათა და რისთვის? უთუ ეგოდენ თერაპიულა შორის ვერ იპოვნეს ერთერთი ღირსად, რათა მიქ-ცეულიყო იგი და მიეცა სამსახური ეპარქიის მთავრობისთვის? პოვნა შეი-ძლებოდა, მაგრამ პოლიტიკა უსწავლელ-თა ახალღვინა და ნასწავლელთა დამი-რებისა და ღვინის ხომ დაიჩაგრებოდა?

ბლაღოჩინის შტატში ბევრი ისეთი პირია ჩანაბლუჯი, რომ მისი მოქმედება ძველ დროის დიანგელოზს და ბატონ-ყობას მოგაგონებს. როგორც ძველად ბატონს შეეძლო—რასაც უნდოდა იმას უხამდა ყმას, ისევე ექცევიან ბლაღო-ჩინები მღვდელ-ღიაკენებს. რუსეთის წი-ნასწარმა კრებაზეც ჯერ ვერა გამანახა რა ამით ასაღებდა. თვით ბლაღოჩინებს ვერ წარმოუდგენიათ, რომ იგივე მხო-ლოდ პირველები არიან თანასწორთა შორის და არა ბატონი ამა სიტყვის სრულის მნიშვნელობით. მათ ბატონობას ხელს უწყობს მათი veto-ს შეწყნარება კონსისტორიებში: ვისაც ისინი გაითუ-რებენ—თუთრია, ვისაც გააშვებენ— შავია. ცხონებული მღვდ. დიმი. ჯანაშვი-ლი იტყობდა ხოლმე: „თუ ბლაღოჩინი მღვდელს სწავლობს, არქიელი და კან-ტორა მას ევლარაფრეს დააკლებს, და თუ გადაეკიდა, ვითომც სათათრეთი აშ-ლოდა“. ვარდა ამისა ბლაღოჩინის გა-რეთიად არცერთ მღვდელს არა აქვს ნე-ბა მთავრობასთან თავისი ქალაქი შეი-ტანოს... ბლაღოჩინის ოდნავი წუნი— თქვენი ბედისწერაა და მის დაკრულ-თაქს აღარ ავარტყხავენ გინდ ცრულე-ბით და მუხლის კვირისტაგების მტკრე-ვით უმტკიცოთ თქვენი სიბალღე. ყველ-გან ყურებს გუქედვენ: „ბლაღოჩინმა ასე დაგვასინაო...“ ახლად ნაკურთხი სემე-ნარიელი მღვდელი რაგინდ კარგი იდეა-ლის მატარებელი იყო, რაც უნდა ძალა და ხალისი შესწევდეს ხალხის საკეთილ-დღეოდ, თუ იგი, საუბრეებში, მოპყვა ისეთ ოქუში, სადაც ბლაღოჩინი მას ვერ თანაუგრძობდა, სადაც ჯიბის ტრ-ფაილიც გამეფებულია, იცოდეთ—ყოვე-ლი მისი კეთილგანზრახვაც კი გულში ჩაკვდება, ვერ იხილავს ვერაფერს განხორ-ცილებას და მთელი მისი არსებობა უსარგებლო პირივითაა და დარჩება სამარის კარამდინ. ამიტომ, ვისაც ცხო-ვრებაზე აზრთაშეხედულობა და თავისი ხასიათიც ნებას არ აძლევს ბლაღოჩინის გული შეიჯეროს, იმისი ცხოვრების ჰოე მორჩილია. ქართველთ მოძულე ვოსტოროგოვმაც ვეღარ დამაბლაღოჩინ-ნების მოქრთამებდა და თბილისში მას-წავლებელთა სასაფხულო კურსებზე ითხოვნა რომელიც ქიზიელ ბლაღო-ჩინის სიტყვით: „К—вскіе взяткі зна-ють до Вяткі“—ო. ბლაღოჩინებმავე გა-კომირაღეს აგრედენ ბევრი უღირსი მღვდლებიც. ხშირად და ძალიანდაც ხშირად ბლაღოჩინები ემუდარებიან არ-ქიელებს: ესა და ეს პირი მიკურთხეთ ჩემს ოქუში მღვდლად ანუ მთავრად და არქიელებიც უსრულებენ თხოვნას და აჯას. სინოდისაგან მოკვეცილად ზოძე-ბული ამორჩევითი წესი უწინ ბლაღოჩი-ნებმა ჩასეს „ფრჩხილებში“: ისინდენ თავიანთ კაბინეტებში მამასახლის-მწერ-ლების გვერდზე მოსხმით და სოვლის ნაძირაღებს უქვემდებდნენ „პროფორგობს“—საუკეთესო პირნი არიან და მღვდლად გვიკურთხეთ. ბევრმა ამით წყალბობით „პატრონტაშები“ გადირო და ახლა „ანაფორას“ ატარებს. ამათ მღვდლობი-სას წულარას მომკითხეთ. ბლაღოჩინებმა ესეც არ გავკარგეს, მათ გამოიგონეს ახალი შტატი მოთავდარივე მღვდლები-სა (штатъ зачисленных священников) და ახლა ამით ითხოვენ ხელს და ხალხს კი სთავაზობენ ვიგინდარებებს. ჩვენ გვიხა-რიან ჩვენი ნათესავები გაღვდელდნენო და იმას აღარ ვაძლევთ ანგარიშს, რომ ეს უბრალო ადგილ-სამსახურის და მო-ხელბობის შოვნა არ არის, არამედ ერთ-ხელ ნაკურთხი სიკვდილამდე მღვდლად უნდა დარჩეს და ვაჟ იმ ერს, რომელ-საც გაუშვრავდებოდა უვიც-უღირსნი მო-ძღვარნი!

ეს შინაური პირი სამღვდლოებისა იმით გამოვამხევე, რომ დღე ჩვენმა საერო პირებმაც ვაიგონ, თუ როგორი

რეჟიმია გამეფებული ჩვენს სასწავლებ-ლის კვლევებ შუა და გარედ ცხოვრება-შიც და როგორ მრავლებს უღირს-უს-წავლი მღვდლები ნასწავლების მაგივრად. ამას ჰქვია სისტემატური შხამეა ქარ-თველი ერისა მისი სასულიერო წოდე-ბის სახით, მის ქრისტეს მორწმუნე ქარ-თულ ეკლესიას სხეულზე წყლულების აჩენა... ერთად ერთი ამის წამალია—სა-შუალო და მაღალ სასწავლებლების კარ-ების ფართედ გაღება ქართველ მოს-წავლელ ახალგაზღობისათვის, მათი ბეთ-ლეშური ხიცვა-ქლტის მოსპობა; ადგი-ლების მიცემის დროს განათლების ცენ-ზის და ნასახურების მიხედვა; ბლაღო-ჩინების მოქმედების სასტიკი გაკრიტი-კება და მათი ბატონ-ყობის აღაგმვა და მღვდლების მოქალაქობრივ უფლე-ბების შეწყნარება უბლაღოჩინიანად; რაც ადრე მოგახერხებთ ამ უკლ მხარეების აცილებას, იმდენად მოგებულნი ვიქნე-ბით ერნიც და მღვდელნიც.

ნარ-ბან.

რუსეთის სხოვრება

მოსკოვში ოქტომბრის ტემის ცენტრა-ლი კომიტეტის კრებაზე გუჩკოვის სიტ-ყვის შემდეგ რეზოლუცია გამოიტანეს. რეზოლუციის პირველი ნაწილი აღწე-სულია საქმის მდგომარეობა აწინდელ მომენტთან დაკავშირებით. ერთობა—ი-რას თხოულობს რუსეთის ხალხი. ჩანელ-და პარტიული ფანტონი, შესდგა პრო-გრესიული ბლოკი, რომელმაც წამოაყე-ნა ზოგიერთი დემულებანი ცხოვრების ძალდატანებით ნაკარნახევი. რუსეთის ყველა შვილი შეერთდა და ერის ფარ-თე სამდინაროში მოექცა, ვანზე გაუდგა მხოლოდ მთავრობა. მთავრობის ასეთ-მა საქციელმა უკარნახა პროგრესიულ ბლოკს, რომ საქირო იყო ახალი, ხალ-ხის ნდობით აღჭურვილი სამინისტროს შედგენა, ერთგვარი შეება და ღმობე-რება შინაურ პოლიტიკაში. ამის პასუ-ხად, საქანონმდებელი დაწესებულება უეცრივ დაითხოვეს. ყველას ელდა ეცა. ასეთი მდგომარეობა, ამბობს რეზო-ლუცია, ავალებს 17 ოქტომბრის კავ-შირს მოითხოვოს ნდობით მოსილი მთავ-რობის შედგენა და დაქტარებული მო-წვევა საქანონმდებელი დაწესებულებისა. კავშირი სალამ უძღვნის პროგრესიულ ბლოკს და სურვილს გამოთქვას რომ მან შეინარჩუნოს დამოუკიდებელი დამაყა-რებელი ორგანიზაციის როლი.

მოსკოვის დასავა

...არა მგონია, ოსოვეციის დამცველ-თაგან ვინმემ დაივიწყოს 24 ივლისი და გერმანელთა მოტანილი ამ დღის თავ-განწირული იერიში. სწორედ ამ დღეს მათ პირველად მოიხმარეს მახრობელა გახეში. სურათი ამ საშინელების აღმად-შთაბეჭდა ჩემს ხნოვნაში. 24 ივლისამ-დე დრო როგორაც ზანტად მიდიოდა. თვით სანგრებშიც კი ჩვეულებრივი სროლა მეტად ზანტად ისმოდა. არა-ვინ არასფერს მოელოდა, თუ გერმანე-ლები ამ დღისთვის რამეს გეგმათდნენ. დილის ხუთი საათი იქნებოდა. ციხის მცველნი შეჩვეულნი ვიყავით ფხიზლო-ბას, არავინ ვიძინებდით. რას ვიფიქრებ-დით, თუ ეს მშვიდად გატარებული და-მე გათენებლანვე საბრძოლველო და უკანასკნელ დღედ ჩავკეთვებოდა.

უეცრივ ტელეფონმა დაიწყო წყრია-ლი. გვატყობინებდნენ, გერმანელებმა მახრობელა გახეში გამოუშვეს და იე-რშით წამოვიდნენ. შიშის ქრუანტელ-მა დაგვიარა. ჩან, ჭადრაკი აქეთ-იქით მიგყარეთ, მოგმართეთ ვაზის საწინააღ-მდეგო ტლო. ოფიცერთა მეტი ნაწი-ლი წინა რიგზე გაიქრა ვითარების გა-მოსარკვევად. მეც მათ თან ვავეყ.

დილა იყო მშვენიერი. მხატვრული მიდამო ამომაველ მშის სხივებით იბნეო-და. თვით ციხის გარშემო გაშლილი ქაობებიც კი მომხიბვლელ სანახაობას გირდენდნენ. შორს—შორს, მტრის მხა-რეს, რკინისგზა გველსავით გახლავნი-ლოყო. აი, სწორედ ამ მხრიდან მოდიო-და და ფართოდ იშლებოდა მკვეთრი მწვანე ქაობის ფერი ვაზის ღრუბლები. და ამ ღრუბლებთან ერთად მიდიოდა შხამი, მოხრობა და გერმანელთა მძა-ვრი იერიში. ღრუბლები ახლოდენ-

ბოდა. დახანება სისულელე იქნებო-და, სწრაფად მივაშურეთ ბეტონიან სარდლებს და...

ვიღაც გამოვიდა და გვაუწყა, აქეთ უფრო თავისუფალი სუნთქვა შეიძლება. ყველამ ტყეს მივაშურეთ. სუნთქვა, მარ-თლაც, რაოდენადმე შეგვისუმბუქდა. ამავე დროს გერმანელებმა დაგვიწყეს სროლა. შრაანელები და ზარბაზნის ტყვია წვიმასავით მიდიოდა. მაგრამ ამას არავინ აქცევდა ყურადღებას. ჩვენ ის გვიხაროდა, რომ ვაზის ღრუბლებმა როგორც იყო ჩვენს თავზე გაიარეს და ჰაერშიც იწყო დაწმენდა. ჩვენ კი იმდენი ძაღლივით კიდევ შეგვჩა, რომ სა-თანადო პასუხი გაცემა შეგვეძლო მტ-რისთვის. ყველაზე მეტად ჩვენი ამხანა-გები დასაჯნენ, ვინც თხრილებში ისხ-დნენ. მოვალეობის ერთგულთ არც ერთს მათგან არ დაუტოვებია თხრილი, მტერს ღია მკერდით მიეგებნენ. გათამამებულ გერმანელებსაც ეს უნდოდათ და თით-ქმის პირველი წყება თხრილებისა უომ-რად აიღეს და მალე თვით ფრონტის გასწვრივ გამოიქრნენ.

პირველი წყება თხრილების დაცემას მოჰყვა მეორე რიგის დაცემა... მალე სიმარეც მიჰყვა თან... მომენტი არ და-გვიკარგავს. კომენტარმა ბრძანება გასცა რამდენიმე როტას კონტრიერიში შეე-ტიათ... შეუძლებელია აიწეროს ის გა-ბოროტება, რაც ისაბტებოდა გაციველ-ბულ ჩვენს ჯარისკაცთა სახეზე. ძლიერი თითის სროლა, ტყეისმტრქვეველთა ცეცხლი, შრაანელთა ჯოჯოხეთური სე-ტყვა ვეღარ აჩერებდა გახლებულ ჩვენს მებრძებს. გაწამებული, მოშხამულნი ისინი მიისწრაფებოდნენ მხოლოდ იმი-ტომ, რომ გაესრისათ მეტოქე არავინ ჩამორჩებოდა. აღარავის არ სჭირდებო-და წაქეზება. გერმანელებმდინ მხოლოდ ერთ გზას მიჰყავდათ ისინი და ეს ეო-თიც ცეცხლის წვიმით ჩამომდინარეო-ცემოდნენ, მაგრამ მირბოდნენ... იცე-ლებოდნენ... მაგრამ მათი შეჩერება აზ-რად არავის მოსდიოდა... აქ კერძო გმირი არ ერია. მთელი როტები ისე მიდიოდნენ, როგორც ერთი ადამიანი. ყველას ერთი აზრი ჰბატონობდა: დაე, დაეფლუმოთ, მაგრამ შური კი ვიძიო-თო...

ვინ იცის, იქნებ ის დღეც გამარჯვე-ბით დამთავრებულიყო, რომ უმაღლეს სტარტანის ბრძანებით ციხის დაცვაზე ხელი არ აგველო. ოსოვეცმა მოვალეობა მოიხადა, ბროლის სტენდან უნდა ჩა-მოშორებულიყო. ბრძანებისაგერ მეცი-ხოვნე ჯარი გაშორდა ციხეს, მაგრამ ის, რასაც ოსოვეცს უძახოდნენ, მიწის პი-რიდან წაიშალა. მთელი სურსათი, იარა-ლი სულ გამოტანილი იქნა. შეუმუს-რელი ბურჯები ჩვენივე ისე იქნა გა-ნადგურებული, რომ ქვა ქვანაც არ და-გვიტოვებია. მთელ დამის განმავლობაში ციხეს ცეცხლი ეკიდა. გერმანელებს შიგ შესვლა პირდაპირ ვერ გაუბედნიათ. მათ მხოლოდ მეორე დღეს ნაშუადღე-ზე გაპბედეს უკვე ნაცარტუტად დატო-ვებულ სიმაგრის ადგილზე გამეფება.

(რ. ს.)

ჩვენი სხოვრება

დღი-ჯიხიში (ქვემო იმერეთი). დი-ლი-ჯიხიში ქვემო იმერეთში ერთი იმ დაბა-სოფელთაგანია, რომელიც დაწი-ნაურებულად ითვლებიან, რაკი შესძლე-ბია მას თვისით მიხვედარა თუ სხვას უნიშნებია უკან არ დაუხევია, ყოველ-თვის გაუთვალისწინებია მომავალი კე-თილდებობა. სოფელში მოიპოვება რამ-დენიმე დაწესებულება; სასწავლებლები სამინისტრო და სამრევლო ვაჟთა და ქალთა, საზოგადო ქსენონი, საზოგადო აფთიაქი, სამკითხველო წიგნთსაცავით, შემნახველ-გამსესხებელი ამხანაგობა და სხვ. არც ის შეიძლება რომ ითქვას თი-თქოს ყველაფერი აქვს სოფელს, კიდევ ბევრია დასაარსებელი თუ რომ მოთავე-ები იზრუნებენ, საქირთა კომარტატი, სახალხო სახლი, რომელიც პირველ მო-თხოვნილებად და საქირთებად უნდა ჩაითვალოს.

31 აგვისტოს უმაღლეს პირველ დაწ-ყვებით სასწავლებლის დაარსების საკით-ხი საბოლოოდ გადაწყდა. ეს დღე ღირს-შესანიშნავ დღედ უნდა ჩაითვალოს ჯი-ხი-ჯიხის ცხოვრებაში, ეს ერთი ნაბიჯი

კიდევ წინ ფეხის წადგმა სწავლა-გა-ნათლებიკენ.

ამ დღეს მოხდა სოფლის საზოგადოე-ბის ყრილობა, დღე მშვენიერი იდგა და ისიც ორშაბათი. ხალხმა დილიდანვე დაიწყო დენა და სიხარულით მოდიოდა, რაკი ჰგრძობდა, რომ კარგ მომავლის თვის ემზადებოდა. ყრილობას დაესწრო ქუთაისის გუბერნიის სახალხო სკოლების დირექტორი ბ. ვიწვეცი და ინსპექტო-რი პირველი რაიონისა, ადინისტრაციის მხრით სამტრედიის ნაწილის ბოქაული ბ. ნ. გაბუნია, რომელიც დილით ადრე მოვიდა სამტრედიიდან და ხალხს უხ-ნინდა სკოლის სარგებლობას. მართალია, იყვნენ ისეთნი, რომელნიც ვითომ მო-ინტელიგენტბდნენ და რაღაცას უქუ-ლმართობდნენ, მაგრამ ხალხი მათ ყურს არ უგდებდა და ასე უპა-სუხებდა: ჩვენ სწავლა-განათლება გვეწურიაო. ერთმა მოხუცმა ასე შენიშ-ნა: „შენ ბიძია რაცხა ქე ისწავლე და სხვას აღარ ჩივი. რათ ეღირება ჩემი ბალანეობა ჩემი ქაღზე რაცხას ისწავლის და ითხი კლასს გაათავებს, კლასის ფულს ქე გადვიხიბი“. იქნებოდა პირ-ველი საათი მოვიდა დირექტორი და ინსპექტორი და დ. დევიძე, რომელიც დავალბული იყო ამ დღისთვის მოეწ-ვია დირექტორი. ხალხი შკოლის გაღვან-ში იყო ბ. დირექტორი მიესალმა ხალხს და აუხსნა მიზანი აქ მოსვლისა, განუ-მარტა რამდენჯერმე ყოველივე მკაფიოდ და კარგად. მართალია უმეტესობას მისი ლაპარაკის არა გეგებოდა რა, მაგრამ მის სულიერ ვერებებს მაინც ჰგრძობდა. თარჯიმანი ვერ გამოდგა ხეირიანი. ბე-ვრი აზრი და სიტყვა ვერ გადასცა ხალ-ხს ისე, როგორც დირექტორის მიერ იქნა წარმოთქმული, მაგრამ ხალხმა იცოდა რა დიდი მნიშვნელობა სწავლა-განათლებისა, ერთხმად მადლობა შეს-წირა ბ. დირექტორს და თანხმობა გა-ნუქხადა წინადადებაზე. დირექტორმაც მადლობა შესწირა ასეთი ერთსუ-ლოვნების და თანაგრძობისთვის და აღუთქვა დახმარებას ხაზინიდან გა-ვაწვევებო, გამოთქვა სურვილი, რომ ახლად დაარსებულ სასწავლებელს წო-დებოდა სახელი ახლად დანიშნულის კავკასიაში მეფის მოადგილის დიდი მთავრის ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძის, რა-ზედაც ხალხმა ერთხმად იგრილა „ურა!“ ამნარიად 31 აგვისტოს აისრულა ხალხმა დიდი ხნის სურვილი. განაჩენი წარადგი-ნა სადაც ჯერ არს და დღედღევე ელო-დებო და მტკიცებას და ახალი სასწავ-ლებლის გახსნას.

შემდეგისათვის, როდესაც ახალ სას-წავლებელს დაარსებს და მოაწყობს სა-ზოგადოება, ყველას ვაღია ეცადოს ამ სასწავლებელთან იქნეს დაარსებული რომელიმე სპეციალური განყოფილება, რის ნებასაც თვით სასწავლებლის წეს-დება აძლევს...

ყველასათვის საყურადღებო იყო ამ დღეს ხალხის ერთსულოვნება და მად-ლობის ღირსია ყველა მისი ხელმძღვანე-ლი მის საკეთილდღეოდ. იმდენი შემდეგ-შიაც ხელმძღვანელობას არ მოაკლებენ და ხალხის საკეთილდღეოდ იზრუნებენ რაც უნდა პირადი უსიამოვნება შეხვედეთ მათ.

„გუშავა“.

დ ე კ ე უ მ ე ბ ი

თიბრანი, 10 სექტ. ისპაჰნიდან მშვიდობიანად მოვიდნენ რუსისა და ფრანგთა ახალშენები. მგზავრობა 12 დღეს ვაგრიქდა. ქარავანი 250 კაცი-საგან შესდგებოდა და 7 ვერსის მან-ძილზედ გაემთლყო. მცველებად 27 რუსი კახაკი ახლდათ და 30 ეანდარმი.

საქართველო

თიბრანი-მდგომარეობა უკანასკნელ ხა-ნებში გაუმჯობესდა.

მინსკი, 10 სექტ. გუბერნიის დი-რეხრა 40 კანტორა, მალაზია და მისი ფირმის სააგენტო.

ზუჰარასტი, 9 სექტ. ბულგარია წყა-რობებიდან იუწყებიან, რომ სერბიის სა-ზღვრებზე გერმანელთა ძლიერმა ძაღე-ბმა ზოიყარეს თავი, აუარებელი არტი-ლერია გადმოვიდეს ტარნოვოდან გლი-ციაში. დანტერესებულ წრეებში ჰვი-ქრობენ, რომ გერმანელთა ძაღები ორ-ჯელ მეტია სერბიისაზე, რაკი საექვოდ უნდა ჩაითვალოს. გერმანელმა აზრათა აქვე შემუსვრული შეტევით გაანადგუ-რონ სერბია და ბულგარეთში პირდაპი-რი გზა გაიკაფონ, რათა ოსმალეთს სწრაფად უგზავნოს სამხედრო მასაღე-ბითა.

ზუჰარასტი, 9 სექტ. როგორც ამბო-ბენ, სტამბოლში მყოფმა ავსტრიის ელ-ჩმა პალაღიანმა რამდენიმე დღე დაჰ-ყო ბულგარეთში, საიდანაც კვლავ სტამ-ბოლში დაბრუნდა.

ვაშიგბორონი, 9 სექტ. ბრაიანმა დათ-ხოვნის შემდეგ პირველად ინახულა „თე-ორი სახლი“. ვილსონი ყველას უარს ეუბნება მასთან საუბარის გამხელის შე-სახებ. ჰვიქრობენ, ბრაიანი ევროპაში მიემგზავრება, რათა ზავის საკეთილოდ ავიტაცია გასწიოსო.

ზუჰარასტი, 9 სექტ. როგორც ირ-მუნებინ, სარწმუნო წყაროებიდან გ-ვაით, რომ ბულგარეთმა საზოგადო ბილიზაცია გამოაცხადაო.

ლონდონი, 9 სექტ. დანეტოა მაღლი „ატორ ვალდისი“ დაი-ეკიპაჟე ვაღარაგანდეს.

ატიშა, 9 სექტ. ოსმალთა პოზ-საშინლად უშენენ. პოზიციების ველთ ის იმედი ასულდგმულეთ, გერმანელები მალე სტამბოლში გ-ბიანო.

ჩვენი ვოსტა.

ბ-5 სვედიშვილს. თქვენი მოთხრო-„სარფის უვიცი“ რედაქციაში ინახება შეგიძლიანთ წაილოთ.

ბ. ტაქიძე. თქვენს ნათარგმნს რუ-სულ მშვიდობიდან ვერ დავიკვდავთ. ბლოკი და იგორ სვეტიცხოველი უპრობა-განდოდაც ვრცელდება. ჩვენ ხალხში სასურველად არ მიგვჩანია მათი გაპოპუ-ლიარება. სჯობს ორიგინალები მოგვა-წოდოთ, ან და გვითარგმნეთ კლასიკები.

რედაქტორ-გამომცემელი

სანდრო შანშიაშვილი

ამიერ-კავკასიის რ. ინის გზის მიმოსვლა

(დრო ნაჩვენებია თბილის. საათით)

თბილისში მოდის:

№ 3 ბაქოდან . . . 12 ს. 54 წ. დღ.
 № 4 ბათუმიდან . . . 5 ს. 55 წ. საღ.
 № 5 ბაქოდან (სწრაფი) 7 ს. 41 წ. საღ.
 № 10 ბათუმიდან . . . 9 ს. 51 წ. დილ.
 ჯულფიდან . . . 6 ს. 53 წ. დილ.
 ბორჯომიდან . . . 7 ს. 25 წ. დილ.
 „საგარ“. 10 ს. 28 წ. საღ.

თბილისიდან ვაღის:

№ 3 ბათუმისკენ . . . 1 ს. 45 წ. დღ.
 № 4 ბაქოსკენ . . . 7 ს. 3 წ. საღ.
 № 6 ბაქოს (სწრაფი) 12 ს. 8 წ. დღ.
 № 9 ბათუმისკენ . . . 8 ს. 53 წ. საღ.
 ჯულფისკენ . . . 10 ს. 23 წ. საღ.
 ბორჯომისკენ . . . 3 ს. 29 წ. დღ.

თავის მრავალი

აგ. კეგელიძე

პუშკინის ქუჩა, საკუთ. სახ. № 9, ტელეფონი № 712.

განაყოფილება ავლაბარში

კახეთის ქუჩა, საკუთ. სახ. № 7, ტელეფონი № 712.

ყოველდღე მოგვდის საკუთარ და სავაქრო სახლ. „ლ. მამილოვი-შვიტი“, სამრე-წველოებიდან ახალი ქვირითის ხიზილალა, მცირე მარლიანი, შავი „მეშინი“ ხიზილალა, აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თარითი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრეთვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.